

הפטרת החג – עוד היום בנב לעמוד

מים ראשונים: הפטרת יום העצמאות בישיעהו י לב - יב ו, היא גם הפטרת יום טוב אחרון של פסח בחו"ל (שמיני של פסח). קביעתה ליום העצמאות, מלבד שתכניה מתאימים לאירוע, היא אולי גם סמל שכחלק משיבתנו לארצנו איננו צריכים לנהוג עוד יום טוב שני. מנהג אבותינו הקדומים שישבו בארץ - בדינו. ראו פסיקתא דרב כהנא פרשה יד: "מי גרם לי שאהא משמרת שני ימים טובים בסוריא? על שלא שמרתי יום טוב אחד כתיקונו בארץ ישראל. סבורה הייתי שאני מקבלת שכר על שנים ואיני מקבלת שכר אלא על אחד. ר' יוחנן הוה קרי עליהון: וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם (יחזקאל כ כה)". הקשר לשביעי של פסח הוא הרצף מחירות לחירות, ומעוגן כידוע גם בסימני לוח השנה א"ת, ב"ש, ג"ר, ד"ק, ה"צ, ו"פ, ז"ע - לעולם יחול יום העצמאות ביום שבוע שבו חל שביעי של פסח (ובשנים לא מעטות אנו מקדימים את ימי הזכרון והעצמאות בגלל שבת, ראו דברינו [בין כוחה של מדינה לכוחה של מיסטיקה וקבלה](#) בל"ג בעומר).

עוד היום בנב לעמד ינפך ידו הר בית בת ציון גבעת ירושלים:

סנהדרין צה ע"א

עוד היום בנב לעמוד? - אמר רב הונא: אותו היום נשתייר מעוונה של נוב.¹ אמרו לו החוזים בכוכבים לסנחריב: אם תלך ותכבוש עכשיו תוכל לה ואם לא, לא תוכל לה.² דרך שהיה צריך ללכת בעשרה ימים, הלך ביום אחד. כאשר הגיעו לירושלים זרקו לו מצעות עד שעלה וישב בגובה מעל לחומה וראה את כל ירושלים. כאשר ראה אותה הייתה קטנה בעיניו. אמר: הלוא זאת העיר ירושלים שעליה הרעשתי את כל מחנותי ובשבילה כבשתי את כל המדינות? הלוא היא קטנה וחלשה מכל ערי העמים שכבשתי בחזק ידי! עלה ועמד והניד בראשו (בבוז) ונפנף בידו על הר בית המקדש שבציון ועל העזרה שבירושלים. - אמרו (לסנחריב שריו): נשלח בה יד היום! - אמר להם: עיפיים (יגעיים) אתם,³ למחר כל אחד ואחד מכם יביא לי חתיכת אבן מן החומה.⁴ מיד: "וַיְהִי בַלְיָלָה תְּהוּא וַיֵּצֵא מֵלֶאֱדָה ה' וַיֵּדְ בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר מֵאָה שְׂמוֹנִים וְחַמְשָׁה אֶלֶף וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַהֲנִיחַ כָּל־סַרְסָרִים מֵתִים" (מלכים ב יט לה).⁵

וְנִשָּׂא נֹס לַגּוֹיִם וְאֶסַף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וְנִפְצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ:

פסיקתא רבתי (איש שלום) פסקא יד - פרה

ולקח - זה נבוכדנצר הרשע. עץ ארז ואיזוב ושני תולעת - זה חנניה מישאל ועזריה. והשליך אל תוך שרפת הפרה - קטל המון שביבא דנורא (דניאל ג כב). "ואסף איש טהור את כל אפר הפרה" - זה הקב"ה שכתב בו: "ונשא נוס לגוים ואסף נדחי ישראל וגו' " (ישעיה יא יב). איש - זה הקב"ה דכתב ביה: "ה' איש מלחמה" (שמות טו ג). טהור - זה הקב"ה, "טהור עיניו מראות ברע וגו' " (חבקוק א יג). את אפר הפרה - אילו גלויותיהם של ישראל. והניח מחוץ למחנה במקום טהור - זה ירושלים שהיא טהורה.⁶

¹ פירוש שטיינזלץ: "עד אז עוד היה עוון נוב עיר הכהנים תלוי ועומד". זה החטא הנורא של שאול שהרג את כל כהני נוב משום שנתנו מקלט לדוד (שמואל א פרק כב). ראו ויקרא רבה סוף פרשה כו (דברינו [שאל בפרשת אמור](#)) ומשם התגלגל העניין גם לחשבון של הגבעונים עם בית שאול (דברינו [הגבעונים בפרשת נצבים](#)). וראו בגמרא שם שגם דוד נענש בגין הרג נב.

² אירוע מצור סנחריב על ירושלים והנס הגדול שאירע שם מסופר בספר מלכים ב פרקים יח-יט, בספר ישעיהו לו-לז ובספר דברי הימים ב פרק לב. בתרגום קטע גמרא זה נעזרנו רבות בגמרא שטיינזלץ. הקרדיט נתון לו, והשיגאות, אם נפלו, הן באחריותנו.

³ מהמסע המזורז כנ"ל.

⁴ כל אחד ישבור קטע קטן מחומת ירושלים ודי בכך כדי לכבוש אותה.

⁵ וסנחריב פונה מעל ירושלים וחוזר לאשור, לנינוה. סנחריב הוא אבטיפוס לכל המבקשים לכבוש את ירושלים וארץ ישראל. מעצמות גדולות שיש להם מרחבים ומשאבים אדירים, לא די להם בכך ומטריחים עצמם עד כאן. "לתדהמתם" הם מגלים כמה קטן חבל ארץ זה בהשוואה עם מה שיש להם. אבל הם אינם חוזרים בהם, ומבקשים לכבוש גם את זה, שיהיה. והקב"ה מצילנו מידם. ראו בגמרא שם את ההשוואה עם מלחמת אברהם עם ארבעת מלכי הצפון (בראשית פרק יד). מעשה אבות סימן לבנים. ראו שם עוד את שפעת צבאו העצום של סנחריב שהיה מלווה גם בזונות ... מה שמלמד שהמלחמה והכיבוש לא היו פעולה צבאית גרידא.

⁶ לא מצאנו מקור נוסף לדימוי של חורבן המקדש והצרות בגלות לאפר פרה אדומה. בפרט לא לרעיון שסבל כל הגלויות נאסף ע"י הקב"ה ומונח בירושלים, כנראה בציפייה לקיבוץ גלויות והשיבה לארץ. האם נוכל להתנחם מעט בכך שמקצת מאפרם של הנספים בשואה הובא לקבורה בארץ? האם אפר זה הוא שיטהר את השבים לארץ ישראל?

אָפּרִים לֹא יִקְנָא אֶת־יְהוּדָה וְיְהוּדָה לֹא יִצַר אֶת־אָפּרִים

פירוש מצודת דוד על הפסוק

לא יתקנאו ביהודה על כי יהיה המשיח ממשפחתם, לא כמו שהיה לשעבר בעת נחלק המלכות בימי ירבעם.⁷

אגדת בראשית (בובר) פרק סד

בכל מקום את מוצא שני השבטים הללו שונאין זה לזה, ואנטידיי"קין (פי' מנגדים) זה לזה.⁸ תאמר שאף משוח מלחמה העומד מיוסף, ומשיח העומד מיהודה, אף הן אנטידיי"קין זה לזה? חס ושלו, אין ביניהן קנאה, שנאמר "וסרה קנאת אפרים וצוררי יהודה יכרתו אפרים לא יקנא את יהודה וגו' " (ישעיהו יא ג). בעולם הזה מפני שאין מתחברים זה עם זה, מקנאין זה בזה, וכל זמן שהן כך נתונין בירידה, אבל לעתיד לבוא כשיתחברו זה עם זה מתעלין.⁹

מדרש תנחומא פרשת ויגש סימן ד

ויגש אליו יהודה, זה שאומר הכתוב: "וסרה קנאת אפרים" (ישעיה יא) - כנגד מי אמר ישעיה מקרא זה? לא אמרו אלא כנגד יהודה ויוסף, דאמר ר' שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן: בשעה שהיו יהודה ויוסף מתוכחין זה עם זה, אמרו מלאכי השרת זה לזה: בואו נרד למטה ונראה שור וארי מתנגחין זה עם זה. בנוהג שבעולם שור מתירא מפני ארי ועכשיו שור וארי מתנגחין ועומדין והקנאה ביניהן. עד שבא משיח, לפיכך: "וסרה קנאת אפרים". "והחכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר" (קהלת ז) - זה חכמתו של יוסף, ומה חכמתו של יוסף שלא רצה להילחם עם אחיו.¹⁰

וְאָמַרְתָּ בַיּוֹם הַהוּא אֹדֶךָ ה' כִּי אָנַפְתָּ בִּי יֵשֶׁב אִפְךָ וַתִּנְחַמְנִי:

רד"ק ישעיהו פרק יב פסוק א

ואמרת, כי אנפת בי - פירוש: לפי שאנפת בי והגליתני ועתה שב אפך וניחמתני, לפיכך צריך אני להודות לך ששב אפך ממני ולא הנחתי בגלות כמו שהייתי חייב לפי עוונותיי.¹¹

מסכת נדה דף לא עמוד א

דרש רב יוסף: מאי דכתיב: "אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני"? במה הכתוב מדבר? - בשני בני אדם שיצאו לסחורה. ישב לו קוץ לאחד מהן - התחיל מחרף ומגדף. לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים,

⁷ עוד הרבה לפני ירבעם היה מתח בין בית יהודה ובית יוסף. ראו ניסיון מרד שבע בן בכרי, רצח אבנר שמנע את איחוד בית שאול לתוך בית דוד ועוד. קנאת שני השבטים הדומיננטיים והחזקים נמשכה זמן רב מאד. רק בגאולה השלימה היא תיעלם. ואולי נזכה גם שתייעלם קצת קודם. ראו דברינו [והיו לאחדים בידך](#) בפרשת ויגש. ובדרשה הבאה, הרעיון של משיח בן יוסף שמקדים את משיח בן דוד ומבשר את בואו גם הוא ניסיון של פיוס והשלמה בין שני השבטים הדומיננטיים האלה.

⁸ בקטע שהשמטנו, מביא הדרשן דוגמאות נוספות מנביאים ראשונים, ספר שופטים בעיקר, על יריבות בית יהודה ובית יוסף. אבל עד לעתיד לבוא, יש כנראה בעיות - בעיות שהיו ידועות כבר משיבת ציון הראשונה. ראו שיר השירים רבה ה ד: "דניאל וסיעתו וחבורתו עלו באותה שעה אמרו מוטב שנאכל סעודת ארץ ישראל ונברך על א". עזרא וסיעתו וחבורתו לא עלו באותה שעה. ולמה לא עלה באותה שעה עזרא? שהיה צריך לברר תלמודו לפני ברוך בן נריה, ויעלה ברוך בן נריה? אלא אמרו: ברוך בן נריה אדם גדול וישיש היה ואפילו בגלקטיקא לא היה יכול להיטען, אמר ריש לקיש מהקב"ה היה שלא עלה עזרא באותה שעה, שאילו עלה עזרא באותה שעה היה לשטן לקטרג ולומר מוטב שישמש עזרא בכהונה גדולה מלשמש יהושע בן יהוצדק כהן גדול. ויהושע בן יהוצדק היה כהן גדול בן כהן גדול, אבל עזרא ע"י שהיה אדם צדיק לא היה ראוי לשמש בכהונה גדולה כמותו. א"ר סימון קשה היא שלשלת יוחסין לפני הקב"ה להיעקר ממקומה". ובהקשר ליוסף ויהודה, ראו גמרא סנהדרין קב ע"א: "אמר רבי אבא: אחר שתפשו הקב"ה לירבעם בבגדו, ואמר לו: חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו, מי בראש? - בן ישי בראש - אי הכי לא בעינא". הדברים לא פשוטים..

¹⁰ ראו גם פירוש רד"ק על "הפסוק לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קודש", שבניגוד לפרשנים שמחברים את הפסוק לחיות הטורפות: "וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ וכו'", נראה שהוא מחזיר פסוק זה לפסוק: ושפט בצדק דלים ... ונחה עליו רוח ה'. וכדבריו: "והטעם למה לא ירעו כי מלאה הארץ דעה את ה' ... כמו שאמר ירמיהו הנביא כי כלם ידעו אותי מקטנה ועד גדולה וגו' ". אז אולי תסור הקנאה מתוכנו עוד לפני בוא מלך המשיח ותימלא הארץ דעת דוגמת חכמת יוסף שבחר שלא להילחם עם אחיו.

¹¹ לפי פירוש זה ההודאה באה לאחר ההצלה והנחמה, ועקב כך שהקב"ה לא נתן לעם (או ליחיד) לשקוע בגלות עד כלותם ולרצות את מלוא עוונם. הגלות מכפרת, אך הקב"ה לא נותן לעם ישראל לשקוע יותר מדי בגלות - גם במצרים כשהיו כבר במ"ט שערי טומאה. אבל אפשר להבין משפט זה גם כמשאלה, כהודיה מראש, כאשר האדם עדיין במצוקה ומבטיח לקב"ה שיודה לו כאשר יינצל וייווכח ששב אפו של הקב"ה. ראו אבות דרבי נתן הוספה ב לנוסח א פרק ט, על איוב בשיא מצוקתו: "היה מודה ומשבח לפני הקב"ה על כל מדותיו. ועליו הוא אומר: אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני". ובמדרש תנחומא (בובר) פרשת בראשית סימן כה על אדם הראשון: "אילולי שהודיתי כבר הייתי אבוד מן העולם, באותה שעה אמר אדם הראשון: טוב להודות לה' (תהלים צב ב) - בעולם הזה יחידים מודים להקב"ה, אבל לעולם הבא הכל מודים ואומרים לו הודאה, שנאמר: אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני".

התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר: "ישוב אפך ותנחמני". והיינו דאמר רבי אלעזר: מאי דכתיב: "עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם" (תהלים עב יח)? - אפילו בעל הנס אינו מכיר בניסו!¹²

הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה:

שמות רבה פרשה כג סימן ו

אז ישיר משה – זהו שכתוב: "ואני אשר עוזך וארנן לבוקר חסדך" (תהלים נט), "ואני אשר עוזך" – לעתיד לבוא, שנאמר: "הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד". "וארנן לבוקר חסדך" - אותו בוקר של יום הדין שנאמר: "אמר שומר אתא בקר וגם לילה" (שם /ישעיהו/ כא), כי היית משגב לי באדום, ומנוס ביום צר לי - בגוג ומגוג.¹³

ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה

מסכת סוכה דף מח עמוד ב

אותם שני מינים (כופרים, נוצרים?), אחד שמו ששון ואחד שמו שמחה.¹⁴ אמר ששון לשמחה: אני עדיף ממך, שכתוב: "ששון ושמחה ישיגו". אמר שמחה לששון: אני עדיף ממך, שכתוב: "שמחה וששון ליהודים". אמר ששון לשמחה: יום אחד ינטשו אותך וכל תפקידך יהיה לבצע שליחויות, שכתוב: "כי בשמחה תצאו". אמר שמחה לששון: יום אחד ינטשו אותך וימלאו בך מים, שכתוב: "ושאבתם מים בששון". אמר אותו המין ששמו ששון לרבי אבהו: עתידים אתם שתמלאו לי מים לעולם הבא, שכתוב: "ושאבתם מים בששון". - אמר לו: אילו היה כתוב "לששון" – כמו שאמרת. עכשיו שכתוב: "בששון" – מעוררו של אותו האיש יעשו נאד וימלאו בו מים.¹⁵

ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתי ה' הזכירו כי נשגב שמו:

בראשית רבה נד ד

ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק בשם ר' אבא: למה לקו אנשי בית שמש? על ידי שהיו מליזים בארון. אמר הקב"ה: אילו תרנגולתו של אחד מהם אבדה, לא היה מחזר כמה פתחים להביאה? וארוני בשדה פלשתים שבעה חדשים ואין אתם משגיחים בו! אם אין אתם משגיחים עליו, אני אשגיח עליו "הושיעה לו ימינו זרוע קדשו" (תהלים צח א).

זהו שכתוב: "וישרנה הפרות בדרך" (שמואל א ו יב) - מהלכות בישרות. הפכו פניהם כלפי ארון ואמרו שירה. אי זו שירה אמרו? ר' מאיר אמר: שירת הים אמרו... ר' יוחנן אמר: "שירו לה' שיר חדש" (תהלים צח א). ר' אלעזר אמר: "הודו לה' קראו בשמו".¹⁶

אמר ר' שמואל בר רב יצחק: כמה יגיעות יגע בן עמרם עד שלימד שירה ללוויים, ואתן אומרות שירה מאליכן, יישר חילכן!¹⁷

"זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ"

¹² כבר הארכנו לדון במדרש זה בדברינו ליום העצמאות בשנה האחרת: [אין בעל הנס מכיר בניסו](#). אבל כאן, אנו מבקשים להביא את מדרש תהלים (בובר) מזמור ס: "אלהים זנחתנו פרצתנו אנפת תשובב לנו. אמר הקב"ה: אני זנחתי אתכם ואתם זנחתם אותי, וכן הוא אומר: זנח ישראל טוב אויב ירדפו (הושע ח ג). ואף על פי שאנפת ב', חזור ושוב אלי, כמה שנאמר: אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני (ישעיה יב א)". סמיכות יום העצמאות ליום השואה מסמלת את סמיכות הנס לחרון האף ולצדקה: אלהים זנחתנו. הפסוק: "ישוב אפך ותנחמני" מביע נחמה ותקווה, אבל גם: "אודך ה' כי אנפת ב'", קשה למחוק את חרון האף הנורא ואת הנטישה והזניחה. קשה ולא נרצה. התקווה לשוב האף, לנחמה ולשובב נפש, באים מתוך לאות וריפיון כוחות בגוף ובנפש. הדברים אינם פשוטים.

¹³ מיציאת מצרים, דרך כל הגלויות ועד ימינו.

¹⁴ בתרגום קטע זה לעברית נעזרנו בפירוש שטיינזלץ לגמרא. הקרדיט כולו לו והאחריות לשגיאות אם נפלו, עלינו.

¹⁵ כבר נדרשנו למדרש זה בדברינו [שמחת בית השואבה](#) בסוכות וכאן נמצא ממדרש זה ראייה שמותר כחלק משמחת החג וההודיה על הגאולה, להתבדח ואפילו קצת להשתטות. ובוודאי לשמוע קטעי בידור שונים וצחוקים.

¹⁶ "הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותי" מופיע בתנ"ך שלוש פעמים: בישיעהו יב, תהלים קה ודברי הימים א טז. במדרש כאן מציינים המגיהים שהכוונה לפסוק בתהלים. אבל במקבילה במסכת עבודה זרה כד ע"ב מצוין הפסוק שלנו בישיעהו שהוא, לפי סדר המקראות שבידינו, המופע הראשון ואולי גם קשור יותר לברכת השיר שהיא לגאולה לעתיד לבוא.

¹⁷ בני ישראל מתעצלים להעלות את ארון ה' (ארון ה' והקרבה אל הקודש אכן מסוכנים כפי שראינו הן בפרשה הן בהפטרות השבת שעברה). וגם כשמעלים את ארון ה' אין הם אומרים שירה. אז הפרות אומרות שירה. "מאי ברכת השיר? רב יהודה אמר: יהללך ה' אלהינו (כל מעשיך), ורבי יוחנן אמר: נשמת כל חי" (פסחים ק"ח ע"א).

שיר השירים רבה פרשה ד (וילנא סימן ג, דונסקי יט)

"תשורי מראש אמנה" (שיר השירים ד ח).¹⁸ ר' ברכיה בשם ר' אלעזר אמר: ראוינו היו ישראל לומר שירה על מפלתן של סיחון ועוג, וראוי היה חזקיהו לומר שירה על מפלת סנחריב, דכתיב: "ולא כגמול עליו השיב יחזקיהו" (דברי הימים ב לב כה). למה? כי גבה לבו. את חמי,¹⁹ חזקיה מלך וצדיק ואת אמרת כי גבה לבו?! אלא גבה לבו מלומר שירה. אתא ישעיה לגביהון דחזקיהו וסיעתו אמר להון "זמרו ה' ", אמרון ליה: למה? - כי גאות עשה, אמרון ליה: כבר מודעת זאת בכל הארץ.²⁰ א"ר אבא בר כהנא אמר חזקיהו: תורה שאני עוסק בה מכפרת על השירה. א"ר לוי: אמר חזקיהו: מה אנו צריכין לומר נסיו וגבורותיו של הקב"ה? כבר מודעת זאת מסוף העולם ועד סופו.²¹

צְהִלֵי וְרוֹנֵי יוֹשְׁבֵי צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

מדרש תהלים (שוחר טוב; בובר) מזמור קיח

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו". כל הגאולות שעברו על ישראל יש אחריהן שעבוד, אבל מיכן ואילך אין אחריהן שעבוד, שנאמר: "זמרו ה' כי גאות עשה... צהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל".
אנא ה' הושיעה נא. אנשי ירושלים אומרים מבפנים: "אנא ה' הושיעה נא", ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: "אנא ה' הצליחה נא". אנשי ירושלים אומרים מבפנים: "ברוך הבא בשם ה'", ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: "ברכנוכם מבית ה' ". אנשי ירושלים אומרים מבפנים: "אל ה' ויאר לנו", ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: "אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח". אנשי ירושלים אומרים מבפנים: "אלי אתה ואודך", ואנשי יהודה אומרים מבחוץ: "אלהי ארוממך". אנשי ירושלים ואנשי יהודה פותחין פיהם ומשבחין להקב"ה ואומרים: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

חג שמח

ושנזכה לגאולה השלימה

מחלקי המים

¹⁸ תשורי הוא תראי או תסתכלי, כפי שמפרש אבן עזרא ומשווה לפסוק בפרשת בלק: "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב". אבל הדרשן לא יחמיץ להפוך את תשורי לתשירי. ואפשר כמובן לחבר: תצפי מרחוק ותפתחי בשירה (בעת הגאולה).

¹⁹ אתה רואה, או בוא ואראה, לשון פתיחה ופנייה לקשב.

²⁰ הדרשן חוצה לשניים את הפסוק בישיעהו יב ה: "זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בְּכָל הָאָרֶץ". החצי הראשון: "זמרו ה' כי גאות עשה" הם דברי ישעיהו – שאף הם נחלקים חלוקה משנית ויוצרים דו-שיח עם חזקיהו ואנשיו ששואלים למה לזמר לה – ותשובת ישעיהו היא: "כי גאות עשה". החצי השני: "מודעת זאת בְּכָל הָאָרֶץ" הוא תשובת חזקיהו וסיעתו: כבר הדברים ידועים בכל הארץ!

²¹ ראו מקבילה (מקור?) בגמרא סנהדרין צד ע"א: "ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח, וסנחריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקב"ה: ריבונו של עולם! ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך - לא עשיתו משיח, חזקיה שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך - תעשהו משיח? תנא משום רבי פפייס: גנאי הוא לחזקיה וסיעתו שלא אמרו שירה, עד שפתחה הארץ ואמרה שירה, שנאמר "מכנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק וגו' ". בני אדם לא אמרו שירה על הטובה והישועה שזו להם, אז הארץ אומרת שירה. ומדרש שיר השירים רבה מעצים את הגנאי של חזקיהו וסיעתו, משום שהם מתרצים את אי אמירת ההל והשירה בכך שהארץ כבר שרה: "כבר מודעת זאת בכל הארץ". כמה מתאים מדרש זה לימינו! במקום ללמוד מהטבע ומהתחדשות הארץ שכולה שירה, פוטרם בני אדם את עצמם מלהודות בתירוצים מתירוצים שונים. וכל מי שאומר ההל בברכה ביום העצמאות יכול לקבל חיזוק גדול מאד מדרשה נפלאה זו.